

לעילוי נשמת הרי אברהם יוסף שמואל אלתר בן הרי טוביה ז"ל

בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת עקב - Shabbos Parshas Ekev

י"ח מנחם אב תשס"ג - August 16, 2003

הדלקת נרות שבת - 7:37 (Monsey, NY) שקיעה/יום השבת - 7:54
זמן קריאת שמע/מ"א - 8:57 ~~~~ צאת הכוכבים/מערב - 8:38
זמן קריאת שמע/הגרי"א - 9:33 ~~~~ צה"כ/לשיטת רבינו תם - 9:06
ימי שמדליק מוקדס, אין לאחר מזמן עצם קבלת השבת (משיאמר מזמור שיר)

מדעת עליון

ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת וגוי (ח-ט)

איתא בגמ' (תענית ד.) אי"ר אבא כל תלמיד חכם שאינו קשה כברזל אינו תלמיד חכם, שנאמר "ארץ אשר אבניה ברזל" - אל תקרי אבניה אלא בונה ע"כ. ולכאורה יש להבין גוף ענין הדרשה, כי היתכן שהתורה תצוה על תלמידי חכמים להחזיק במידה קשה להיות קשה כברזל, בעוד שכפי ידוע אחת מן המדות המשובחות הוא להיות רך הטבע ונוח לרצות, וכמשאחז"ל לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז ע"כ. וא"כ מה זה הענין כאן שכל ת"ח צריך הוא להיות קשה כברזל?

ומפרש הגמ"ר ברוך הלוי עפשטיין זצ"ל, בס' תורה תמימה, דבאמת היה נוח להו לחז"ל לדרוש "אבניה" - בונה, וכמו דמצינו בכמה מקומות שהתלמיד חכם מציין בשם אבן, וכגון בגמ' (בבא בתרא קמה:) אבנים אלו בעלי משנה וכו'. וכן במדרש פרשת ויצא על הקרא "והאבן גדולה על פי הבאר" (כט-ב) - שהאבן הגדולה זו ב"ד הגדול שבלשכת הגזית עי"ש. וקרוב לומר שכינו חז"ל כן את הת"ח ע"פ הדרשה (סנהדרין לד.) "וכפטיש יפוצץ סלע" - למה נמשלו דברי תורה לפטיש? מה פטיש מתחלק לכמה ניצוצות, אף דברי תורה כן ע"כ. הרי דשם "סלע" מוסב בכינוי לבעלי תלמוד שמתחלק את דברי תורה לכמה וכמה ניצוצות.

וא"כ י"ל דכוונת הדרשה היינו למ"ש בגמ' (מנחות צה:) הקשה אדם הקשה כברזל, ופרש"י חכם ומחודד לחתך הלכה כברזל עכ"ל. ולזה כיון הגמ' ש"כל תלמוד חכם שאינו קשה כברזל אינו ת"ח" - כלומר, שיחתך הדין בהחלט ולא שתהיה ההלכה רפויה בידו.

ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך (ח-י)
איתא במשנה (ברכות פרק ח-ז) "מי שאכל ושכח ברכ', ב"ש אומרים יחזור

כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד (י-יז)
"ולא יקח" - The Meforshim strive hard to explain the meaning of these words - "And (Hashem) does not accept bribes," for how can any thinking and rational human being even consider that the Creator of Heaven and Earth, the Holy One Blessed Be He, be capable of accepting a bribe? Thus, they interpret this to mean that one should not think that his *mitzvos* and righteous acts will automatically overshadow and "cover-up" his misdeeds - in effect, bribing Hashem to waive away punishment for a sin committed by performing a *mitzva* - without having to go through the rigorous process of purification and *teshuvah*. But still, the question remains, why should "covering-up" a sin help at all?

R' Chaikel Minsky ZT"L responds in the form of the following *moshul* - parable: A platoon of soldiers are on a mission of surveillance. Their orders are strict: observe the enemy but do not make a sound, nor any move that may alert them to a foreign presence. One soldier, however, sees an opportunity and quietly manages to capture an enemy soldier, whereby a store of information regarding battle plans and available armaments are obtained, ultimately leading to a decisive victory. Afterwards, the "hero" soldier is brought before a military tribunal, accused of neglecting a direct order. On the one hand, his crime is severe, worthy of the punishment of death. On the other hand, his actions saved the day and many of his fellow soldiers. The final ruling was this: For the crime of neglect, he is deserved of death. However, as a reward for his heroics, he is to be given the greatest reward of all: He is given the gift of life! So too, with us, Hashem cannot be bribed. But sometimes, as a reward for a special *mitzva* - helping or saving other Jews - Hashem just may wipe away an unsightly sin.

הוא היה אומר

R' Yitzchok Weinberger ZT"L would say:

"Falsehood is so encompassing. It is the only sin that the Torah explicitly tells us to stay far away from!"

R' Yerucham Levovitz ZT"L would say:

"When it rains, we have an obligation to think about the multitude of benefits we gain from the rain. Every drop of rain is a gift from Above and we must be grateful to Hashem for His kindness."

A Wise Man would say:

"In order to make peace, you must release all anger. You cannot shake hands with a clenched fist!"

לעיני אב"ד דעברעצין הרה"ק ר' חזקיהו פייבל רוזנבערג זצ"ל-יארצייט כ"ב אב תנצב"ה

How could the *Rebbe* have done such a thing?

Seeing the question in their eyes, R' Nochum explained to them as follows: "According to the teachings of the *Torah*, every Jew must love *Hashem* with 'all your heart, with all your soul and with all your might.' Chazal explain that the words 'with all your might' mean with all your possessions. Like every other Jew, I recite this *posuk* every evening and every morning, and I wonder, 'How can I, a Jew who owns nothing and surely has no money, fulfill this command?' When I profess to love *Hashem* with all my material means, what can I possibly be saying? Am I lying to myself?"

"Thus, I came to the following conclusion: Although I may not have money, I do have one very valuable possession - my portion in the World to Come. I have found that people are willing to put a price on anything. There are even such people who will put a price on the after-life. Since that is the case, and I cannot fulfill my duty to love *Hashem* with 'all my might' in any other way, then I am obligated to sell this property to meet my obligation!"

TORAH GEMS

אשר הוליכך ה' אלקיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך (ח-ב)

From the moment that they were miraculously delivered from the hand of slavery in the land of Egypt, the Jewish Nation's ultimate destination was *Eretz Yisroel*. The most direct route there was through the land of the *Pelishtim*. But that apparent advantage was the very reason why *Hashem* did not lead them that way. Had the journey been direct, the people would have been tempted to return to the servitude of Egypt when attacked by hostile nations along the way. Instead, they required 40 years of wandering in the desert. The question is: A generation that suffered countless trials and tribulations during its years of servitude and that was destined to face trying tests of faith during its sojourn in the Wilderness, could a direct route back to the land of slavery and persecution really be too great a test to overcome?

Explains the **Manchester Rosh Yeshiva, R' Yehudah Zev Segal ZT"L**, the *Ribono Shel Olam*. Who sees into the heart of every man, knew that yes, it just might be too much for the fledgling Jewish nation. As a result, *Hashem* would not place the Jews in a situation where the enticements of their *yetzer hara* might be too much for them to withstand. The *Torah's* narrative of מצרים and *Hashem's* concern for the potential apprehensions of the people teaches us this important lesson regarding the potential tests of life - *tests of life*; namely, that the trials we face reflect our spiritual and emotional abilities and potential. Never are we presented with a test that we cannot overcome.

** למקומו ויברך, ובית הלל אומרים יברך במקום שזכר ע"כ". ויש להקשות, מדוע
** האריכה המשנה בזה שנא' "מי שאכל ושכח ולא ברך", ואינה אומרת בל' יותר
** פשוטה "מי שאכל ושכח לברך"?
** אלא מביא הגמ"ר יצחק זילברשטיין שליט"א, בס' טובך יביעו, דהנה באמת
** קשה להבין בכלל, כיצד יקרה כזה דבר שאיש יהודי ישכח לברך? האם אפשר
** לשכוח טובותיו של הקב"ה שהעניק לו את המאכלים הטעימים? אלא על כרחנו
** חייבים אנו לומר שהאדם באמת לא שכח לגמרי לברך, כי זה דבר שאין לו מבין,
** אלא שהוא שכח שאכל, ולא נזכר לו את הסעודה שסעד בה מקודם. והיינו הפשט
** במשנה "מי שאכל ושכח" - כלומר, שהוא שכח שאכל בכלל, וממילא "ולא ברך" -
** כי לא חשב בכלל שיש לו חיוב לברך.
** ומוסיף שבאמת גם זה לא צריך לקרות, כי אסור לאדם לשכוח את המאכלים
** שהטעימו אותו מן שמיא. ביטוייה של הכרת הטוב כלפי השי"ת הוא, לא לשכוח
** את הטובות שהוא עושה עמנו בכל יום ובכל עת ובכל שעה, והבא לטהר יסייעו בידו
** שגם זה לא יבוא לידי מעשה.

מעשה אבות....סימן לבנים

לאהבה את ה' אלקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם וכו' (יא-ג)

** The plight of Jewry in Eastern Europe was very dire. Poverty under harsh
** conditions was the standard, not the exception. **R' Nochum of Chernobyl**
** **ZT"L** felt the suffering of his fellow Jews deeply. He would devote himself to
** helping them in any way he could. Although he was a poor man himself, he
** would collect large amounts of charity to distribute to the needy. He spent much
** time traveling through towns and villages to discover what spiritual or physical
** needs he might be able to fill for his beloved brethren. R' Nochum was
** concerned not only with the lack of material possessions, but also the spiritual
** poverty which endangered his Jewish brethren's holy souls. In every place he
** visited, R' Nochum would ask, "Do you have a *shul*? Do your children need a
** *rebbe*? Is there a *mikvah* here?" After he identified the needs of the community,
** R' Nochum set about raising funds.

** On one of his travels, R' Nochum visited a small village which had no
** *mikvah*. The villagers had to travel quite a distance to a larger neighboring town.
** In the winter, when the roads were often muddy, these trips were nearly
** impossible. Immediately, R' Nochum resolved to have a *mikvah* built for the
** village. As soon as he returned home, R' Nochum approached a wealthy member
** of his congregation with a startling proposition: "If you will pay for a *mikvah* in
** the village I have just visited, I will sell you my portion in the World to Come."
** The rich man was stunned by R' Nochum's offer but accepted it immediately.

When his *Chassidim* heard about the unusual arrangement, they were shocked